מג: בית שמאי פרק רביעי זבחים

אבר דמחבר. מיכח [יא] למ"ד כיון דמשלה האור במקצתו נקלט כולו בקדושה: **אבל קומץ דמיפרת אימא.** במאי דמשלה מקומץ משלה מידע כדקאי קאי קמ"ל דכוליה כחד אבר דמי: **הלכך.** כיון דמתסבת ליה מחובר אפי' לא העלהו אלא מליו ומשלה בו האור נקלט אף זה שעל הקרקע ומעלה [יב] דהא כי אפקיה לכוליה נמי לא היה לו להעלותו אם ירד אלא משום דהוא שמשלה בו האור וקאמרת דאם ירד האור יעלה אלמא אהני לכוליה ואע"ג דמיפרת הלכך לא שנא עלה כולו ולא שנא לא עלה אלא מקצתו: **פקע איסורן מכן.** איסור פיגול לגדאמרן שאם [לא] ירד יעלה ואיסור נותר וטומאת נמי [יג] להכי [פקע] שלא יתחייב האוכלו מידי: **מרי דיכי.** בעל השמועה הזאת: **מוכח מקוה שברה הוא.** לטהר את הטומאה משום דהעליהו: **וטומאתו עליו כו'.** לקמן מייתינן לה בשמעתין (ג) למימרא דבטומאת הגוף מדבר [ד] ותאמר קרקע קאי דאכשר [ד] והנפש אשר תאכל בשר מזבח השלמים אשר לה' וטומאתו עליו יכול טומאת הבשר מזבח [א] מקוה טהרה אמר רבי זירא [2]שמשלה בהן האור מתיב ר' יצחק בר ביסנא אחרים אומרים[ה] [1]וטומאתו עליו מי שטומאה פורחת ממנו יצא בשר שאין טומאה פורחת ממנו ואם איתא הרי טומאה פורחת ממנו על ידי האור אמר רבא על ידי מקוה קאמרינן מידי מקוה כתיב אלא אמר רב פפא בבשר שלמים

אבר דמחבר אבל קומץ דמיפרת אימא לא קמ"ל אמר רב אחאי הלכך [א]האי קומץ פיגול דפלגיה מחית אארעא ופלגיה אסקיה אמערכה ומשלה בו האור מסיקנא ליה לכוליה לכתחלה: אמר רבי יצחק אמר רבי יוחנן [2]הפיגול והנותר והטמא שהעלן לגבי מזבח פקע איסור מהן אמר רב חסדא מרי דיכי מזבח [א] מקוה טהרה אמר רבי זירא [2]שמשלה בהן האור מתיב ר' יצחק בר ביסנא אחרים אומרים[ה] [1]וטומאתו עליו מי שטומאה פורחת ממנו יצא בשר שאין טומאה פורחת ממנו ואם איתא הרי טומאה פורחת ממנו על ידי האור אמר רבא על ידי מקוה קאמרינן מידי מקוה כתיב אלא אמר רב פפא בבשר שלמים

נאמר באן וטומאתו עליו ונאמר להלן בביאת מקדש עוד טומאתו בו. כך גירסת הקונטרס ונתורת כהנים ואית ספרים דגרסי וגאמר להלן כל איש אשר יקרב מכל זרעכם אל הקדשים אשר יקדישו בני ישראל לה' וטומאתו עליו (ויקרא כב) יש לפרש דפשיטא ליה לתלמיד בטומאת הגוף דאי בטומאת בשר הוה ליה למיכתב וטומאתם עליהן לשון רבים כדכתיב אל הקדשים לשון רבים דאף על גב דלא מסיק השתא אדעתיה מילוק לשון רבים היינו דליהוי שלמים לשון רבים אבל קדשים פשיטא ליה דלשון רבים:

עסקינן דלא חזי להקרבה רבינא אמר [ב] וטומאתו עליו מי שטומאה פורחת ממנו כשהוא שלם יצא בשר [ג] דבר שאין טומאה פורחת כשהוא שלם אלא כשהוא חסר: גופא [ד]וטומאתו עליו בטומאת הגוף הכתוב מדבר אתה אומר בטומאת הגוף או אינו אלא בטומאת בשר נאמר כאן טומאתו [ה] ונאמר להלן [2]טומאתו (עליו) [בו] [ה] מה להלן בטומאת הגוף הכתוב מדבר אף כאן בטומאת הגוף הכתוב מדבר ר' יוסי [ו] אומר הואיל ונאמרו קדשים בלשון רבים ונאמרה טומאה בלשון יחיד בטומאת הגוף הכתוב מדבר רבי אומר [3]ואכל בטומאת הגוף הכתוב מדבר אחרים אמרו [ז] וטומאתו עליו מי שטומאה פורחת ממנו יצא בשר שאין טומאה פורחת ממנו אמר מר רבי אומר ואכל בטומאת הגוף הכתוב מדבר מאי משמע אמר רבא כל קרא דלא מפרש ליה רב יצחק בר אבודימי וכל מתניתא דלא מפרשא לה רב [ח] זעירי לא מיפרשא הכי אמר ר' יצחק בר אבודימי הואיל ופתח הכתוב בלשון נקבה וסיים בלשון נקבה ולשון זכר באמצע בטומאת הגוף הכתוב מדבר מתניתא דתניא [3]אם נאמרו קלות למה נאמרו חמורות ואם נאמר [ט] חמורות למה נאמר קלות אם נאמר קלות ולא חמורות הייתי אומר על הקלות בלאו ועל החמורות במיתה לכך נאמר חמורות ואם נאמר חמורות ולא נאמרו קלות הייתי אומר על החמורות יהא חייב ועל הקלות יהא פטור לכך נאמר קלות מאי קלות ומאי חמורות אילימא קלות מעשר חמורות תרומה הייתי אומר במיתה השתא נמי הא [י] במיתה [ותו] [יא] ואי לא נאמר [יב] הייתי אומר במיתה דיו לבא מן הדין להיות כנדון אלא קלות טומאת שרץ חמורות טומאת מת ובמאי אי בתרומה אידי ואידי הוא [יג] במיתה ותו לכך [יד] נאמרו חמורות דבלאו הא במיתה היא [טו] (ואי לא נאמר הייתי אומר במיתה דיו לבא מן הדין להיות כנדון) ואי [טו] באכילת מעשר

קדשים כלשון רבים. שלמים לשון רבים הן וטומאה בלשון יחיד דכתיב וטומאתו עליו ולא כתיב וטומאתם עליהם: **רבי אומר ואכל בטומאת הגוף הכתוב מדבר.** מקרא שלאחריו יוכיח על זה דכתיב בתריה (ויקרא ז) נפש [טז] כי תגע בכל טמא וגו' ואכל מבשר זבח השלמים וגו'. ולקמיה מפרש היכי משמע ליה מואכל דקרא בתרא הוכחה על ראשון [יח] שבטומאת הגוף הכתוב מדבר: **וטומאתו עליו.** משמע שעדיין לא נטהר ממנו כמי שטומאתו פורחת ממנו הכתוב מדבר דאי בבשר לעולם הוא [טז] עליו: **מאי משמע.** מקרא דבתריה דקמא בטומאת הגוף דלמא בתרא בטומאת הגוף [יט] דכתיב נפש אשר תגע בכל טמא וקמא בטומאת בשר מדלא כתיב וטומאתה עליה דמישמעא דאוכנפש אשר תאכל בשר קאי: **וכל מסניפא דלא מפרש לה זעירי.** לקמיה מפרש מאי היא: **הואיל ופתח הכתוב השני בלשון נקבה ולשון זכר באמצע.** דכתיב (שם) נפש כי תגע בכל טמא ואכל מבשר זבח השלמים ונכרתה הנפש וגו' ולא כתיב ואכלה מבשר זבח [א] הוי אף הראשון אל תתמה עליו אם פתח וסיים בלשון נקבה ולשון זכר באמצע אף [כ] [על פי כן] בטומאת הגוף הכתוב מדבר דאי שהרי בטומאת הגוף היה עוסק והולך וכבר פסק מלדבר בטומאת בשר דהכי כתיב קרא (שם) והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל הרי טומאת בשר והבשר כל טהור יאכל בשר פסק מטומאת בשר והתחיל בטומאת הגוף וסמיך ליה והנפש אשר תאכל מן האוכלה בלשון נקבה וכתב וטומאתו עליו בלשון זכר היינו שבטומאת בשר מדבר עכשיו מקרא השני שאף הוא בלשון הזה מדבר ואי קשיא שני כריתות בטומאת הגוף למה שלש כריתות הן בטומאת הגוף ולקמיה מפרש בהאי פירקין (דף מו.) למאי איצטריכו: **מסניפא** [כא] דלא מפרש לה זעירי מאי היא לאחר מעשה לא פירש יפה: **אם נאמרו קלות.** לענין אכילת קדשים בטומאת הגוף שנויה בת"כ. לקמיה [כב] מפרש ואזיל מאי קלות ומאי חמורות ומאי הייתי אומר: **אי נימא קלות מעשר חמורות תרומה.** שנאמרו שניהם בפרשה אחת (ויקרא כב) ולא יאכל מן הקדשים כי אם רחץ בשרו במים ואוקימנא ליה במעשר במסכת יבמות (דף עד:) דכתיב כי אם רחץ (ויקרא כב) הא אם רחץ יאכל ואף על פי שלא העריב שמש הרי טמא שאכל מעשר בלאו וכתיב ובא השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים (שם) ואוקימנא (שם) בתרומה וכתיב בההוא עניינא אצל תרומה ומתו בו כי וגו' וקאמר התנא אם נאמר מעשר [כא] מה שאמור בו ולא נאמר תרומה הייתי אומר במיתה אבל השתא דנאמרו אינו במיתה בתמיה והא מיתה כתיבא ביה: **ומו אם לא נאמרו הייתי אומר במיתה.** בתמיה. מהיכא הוה אי לי כה מיתה הא לא מיתיתן לה אלא בקל ומומר ממעשר ודיו לבא מן הדין להיות כנדון מה מעשר בלאו ולא במיתה אף תרומה בלאו ולא במיתה: **אלא קלות וחמורות דקאמר.** מטומאה קאי דכתיב התם טומאת מת וטומאת שרץ דכתיב (ויקרא כב) והנוגע בכל טמא נפש [וגו'] או איש אשר יגע בכל שרץ [כ] דכתיב בתרוייהו אכילת מעשר ותרומה ועוגמן וקאמר אם נאמרה טמא שרץ ולא נאמרה טומאת מת כו' ובמאי ועל [כא] אחה אכילה לי בתרומה על שניהן [כב] הטומאות הוא באכילת תרומה במיתה ומאי על הקלות בלאו דקתני: ואם

עין משפט נר מצוה

לג א מיי' פ"ג מהל' פסולי המוקדשין הלכה י:
לד ב ג מיי' פי"ח מה הלכות לה ד מיי' שם הלכה יג:

תורה אור השלם

1. וְהַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר תֹּאכַל בָּשָׂר מִזֶּבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר לַיהוָה וְטֻמְאָתוֹ עָלָיו וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמֶּיהָ: ויקרא ז, כ
2. כָּל הַנֹּגֵעַ בְּמֵת בְּנֶפֶשׁ הָאָדָם אֲשֶׁר יִמּוֹת וְלֹא יִתְחַטָּא אֶת מִשְׁכַּן יְהוָה טִמֵּא וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מִיִּשְׂרָאֵל כִּי מֵי נִדָּה לֹא זֹרַק עָלָיו טָמֵא הוּא עוֹד טֻמְאָתוֹ בוֹ:
במדבר יט, יג
3. וְנֶפֶשׁ כִּי תִגַּע בְּכָל טָמֵא בִּטְמֵאַת אָדָם אוֹ בְבֶהֱמָה טְמֵאָה אוֹ בְכָל שֶׁקֶץ טָמֵא וְאָכַל מִבְּשַׂר זֶבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר לַיהוָה וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמֶּיהָ: ויקרא ז, כא

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה מקום פיסוקן וכו' ירד שגה. נ"ב פי' אבל לענין זה לא מקום פיסוקו [אלא אבל לענין לפסול] שהבלי סייג ולפיה לדבר מדעי כמתניתין דתמיד דס ומקום אלו כהם מקום פיגול מקום פלוגו נוסים מתיר מיפוק ליה דלא שיך [כיה פיגול דלון] אבלן קדש שהבלו הרי לא קרב המתיר כמלוגו אלו לאחר [שהבלו הרי מקום] פיסוקו מהן אלא ואלו דלהם מקום פיסוקו מהן אלא ירדו יעלו חה שכרמו לגרש לפרש ק: (כ) ד"ה וטומאתו וכו' כשמעתין ובעינן לחומרא:

מוסף רש"י

דמיפרת. שנפרד, והנותר חמורי אוכלין כמאן דמיפרתי דתו (פסחים פה.) ומן כשחיטת חולין (בכורות ב.) **מרי דיכי.** בעל שמועה זו. הלכה (בראשית לו) מתרגמינן דיכי (בראשית חם ז:)

שיטה מקובצת

הפיגול והנותר והטמא כו'. יל"ת שעמא מאי נטהר ומאי. כשלמת בקונטר דסר מתיר משום שעמא (דעולה) [דעולה] דלאם אחרים כו', אבל אלי שעמא לא שיך נטהר ומאי המשמש [דמתירן אף לאחרים, ר"ל משום שעבוד לאחו] של מזבח. ולא נהירא לר"ב לעיל אחתי קאמר מולא בקונטר (מה) דשעמא משום לאחרים מבלא כו' (אבל אלי) [ובאלי] שעמא לא שיך נטהר ומאי המשמש לאחרים, ר"ל (אבל) [אבל] אם אלי משום אם אחרים כו' [אלי אינון] בקונטר דיקא); מיהו כיון דגלי בקונטר מהאי [נעשמא דאם אמלה בו אחן אלמר] מתקיים הפיגול גלי בכל אמר דיסורים: **ר' אחא** [אמר] **האר"ל ואמרו** קדשים בלשון רבים. פ"ה שלמים. וקשה דהכי ליה למימר דאילו ונאמרו שלמים בלשון רבים. ועוד קשה דבלשון יחיד שלמים. ועוד קשה דמאי קאמר ומכיון ושמעתתו עליו בלשון יחיד שלמים מבעיא ליה. אלא יסל לומר שלמים הא אבבר זמה אלי דבלשון יחיד משמע. לבן נראה כגי' הספרים ונאמר להלן כל אים אבר (ויקרא) [ויקרבו] כו' [הסם ע"כ בטומאת הגוף אחרי דלי אבבר הרי ליה לומר עליהם כי הרי דמחיר קדשים, והשתא ספיר אלוף ר' אחא מדמסיב אל הקדשים ולא כתיב אל הקדשים אבר הקדשי אלא (בלשון רבים) ומשמע לא נקט שלמים ס"מ בטומאת הגוף מרי, ומנו דבלון אלי אמר בטומאת הגוף ה"נ בשלמים אלי אמר הגוף:

מסורת הש"ס

(א) תיב צו פרי"ד הי"ו, אמור פרש"ד ד' הי"ט, ירושי שבועות פי"א ה"י"ב, ב) תיב צו שם הלי' ג,ד,ה, אמור שם הלי' ח, ט, ירושי שם ושם ה"ג, ג) תיב צו פט"ו ה"ב, אמור פי"ד הש"ד, ד) לעיל לו:, ה) לעיל לג:, ו) [עין לעיל מו: תו' ד"ה אלא למעיטו]

שינויי נוסחאות

(א) גי' ש"מ וכי מזבח מקוה טהרה הוא: ב) בס"מ נוסף אף אימורים במשמע: ג) בשר שאין טומאה פורחת ממנו בשהוא שלם כו': (ד) ש"מ: ד) כ"ג וטומאתו עליו ונאמר להלן עוד טומאתו בו אמר אלהים להרחיתכם כל איש אשר יקרב מכל זרעיכם אל (הקודש) [הקדשים] אשר (יקריבו) [יקדישו] בני ישראל (אל ה') [לה'] וטומאתו עליו (שו"ת בבריו): ה) כ"ה בג"ש ובל"ל מגלה מפרש"י (הגרב"ג): ו) ל"ש אחיא (שו"ת. ועי' בהגה ובחיים, כת"ב מי' לו ד"ה הוא): ז) אומרים (שו"ת: ח) מיכח רב נחמן (שו"ת והגה הגרא"ו): ט) ל"ל נאמרו. וכן לקמן (שמעתי): י) ל"ל הוא (ב"ש): יא) כ"ה ותו לכך נאמרו חמורות דבלאו הא במיתה הוא (שו"ת וכבריו בבריא). והוסקף ע"ז בגליון ל"ל דהכי"ל לא נהכי כלל בתחלה ואמרו במיתה הוא במיתה. ע"ל. ואינו מוכרח. ובכהכ"ה גר' ליה: יב) נאמרו חמורות הייתי כל"ל (שו"ת): יג) הא במיתה הוא ותו (שו"ת): יד) לכך נאמרו חמורות כו' על במיתה הוא. נראה למחוק תיבות אלו שזהו מיותר ועכלל כללו הקושיות אחדי ואחדי כו' (ר"ב דעבודת זבחים בבריא ליתא תיבות אלו): טו) המוקף הוא ע"פ כ"י כרים עמ' הכל. ועי' בר"ב דנסמיכ אל"ב בהנהיו: טז) ואי במעשר כל"ל (שו"ת): יז) איבא למימר כיון כל"ל (שו"ת): יח) ל"ל דיעלה (שו"ת): יט) גי' ש"מ לדהכי נמי ושלא יתחייב כו'. ועי' כ"ה ומלר מפרשים מש"ה כזה: כ) הכתוב מדבר ואדאי קרא קאי (שמעתי): כא) ל"ל טומאתו (שו"ת והגה): כב) ל"ל איטוריך (ר"ב): כג) ל"ל דעליו (שו"ת): כד) ל"ל אפ"ה בטומאת (שו"ת): כה) ל"ל ח"ל טומאתו (שו"ת): כו) גי' ל"ק קק"ל לג"ש נאמר כאן טומאתו ונאמר להלן טומאתו וליף כו'. ולמ"ב ד"ה הואיל כו' דכאן נמתקן: כז) ל"ל נפש (ב"ר. וכ"ה בחיבור): כח) דראשון (שו"ת): כט) הוא (שו"ת): ל) הנוף קאי בדכתיב נפש כי תגע (שמעתי): לא) בס"מ נוסף א"כ לא חש הכתוב לשונו. ל"ה כו' וכלל. אבל בשמכ"ר גר' דכתיב לשיטי לו לשיטי"ר: לב) אף הוא בטומאת הגוף (שו"ת ובחיבור): לג) מתניתא דמפרש כו' אידה בריתה פירש יפה כ"ל (שו"ת): לד) ולקמה (שו"ת): לה) מעשר שאמרה בו לאו ולא נאמר וכו' (ב"ר. ובקונ. ובחיבור): לו) שריץ אשר יטמא לו' וכתיב בתריה אכילת מעשר כו' (בחיבור): לז) ל"ל על (שו"ת): לח) ל"ל שתי (שו"ת):

ליקוטים

מאי משמע. יש מי שקורא המ"ם בפתח"ת, ומפרש שואל מהו המשמעות, כלומר מאי דכבל דוחכא. ואינו כן אלא המ"ם ואלף שניהם בנקודת צירי. והכי קאמר משמעות דקרא מאיזה מקום הוא. (שלה"ה תרשב"ע)

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com